

การศึกษาผลกระทบของโควิด 19 ต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ: การศึกษา
นักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร

Exploring the Impact of COVID-19 on Domestic Tourism Desire: A Study of
Tourists in Bangkok

สุรเกียรติ ธาดาวัฒนาวิทย์^{1*}

Surakiat Tadawattanawit^{1*}

Article Information

Received: Jan 28, 2023

Revised: Mar 3, 2023

Accepted: Aug 27, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทั่วไปภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ทักษะคติและความชอบ ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร รวมถึงศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่มตามเขตที่อาศัยอยู่ของนักท่องเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร แล้วจึงใช้เทคนิควิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างครบตามที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานครได้รับผลกระทบทั่วไปภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 มีทัศนคติและความชอบต่อการท่องเที่ยวภายหลังการระบาดของ COVID-19 ให้มีความสำคัญกับด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และมีความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ ทุกตัวแปรอยู่ในระดับมาก ในส่วนของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย ($\beta_3 = 0.631, t = 10.311, p < .01$) และปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ($\beta_4 = 0.229, t = 4.456, p < .01$) ขณะที่ปัจจัยด้านผลกระทบทั่วไป และทัศนคติและความชอบไม่มีอิทธิพลต่อความ

¹ อาจารย์ คณะอุตสาหกรรมบริการ วิทยาลัยดุสิตธานี

Lecturer, Department of Business Administration, Faculty of Hospitality Industry, Dusit Thani College

ต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร ($\beta_1 = -0.032, t = -0.894, p > .05$) ($\beta_2 = 0.068, t = 1.029, p > .05$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ นักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร ผลกระทบของโควิด 19 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

Abstract

This study is based on survey research that aimed to investigate the general impact of the COVID-19 outbreak after its outbreak on hygiene and safety, attitudes, and preferences, perceived behavioral control, and desire to domestic travel of tourists in Bangkok followed by the study on factors influencing desire to domestic travel of tourists in Bangkok. The study sample consisted of 400 tourists in Bangkok, who were drawn by random cluster sampling based on their area of residence in Bangkok. Then a simple random sampling technique was used to obtain the required number of samples. The research tool was a questionnaire to analyze the data using frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The results showed that tourists in Bangkok were generally affected by the novel coronavirus infection outbreak in 2019. Following the outbreak of COVID-19, tourist attitudes and preferences toward travel center on hygiene and safety. The perceived behavioral control and desire to domestic travel were rated at a high level. Hygiene factors influenced desire to domestic travel among Bangkok tourists and safety ($\beta_3 = 0.631, t = 10.311, p < .01$) and the perceived behavioral control factor ($\beta_4 = 0.229, t = 4.456, p < .01$), while the general impact factor and attitudes and preferences had no influence on desire to domestic travel among tourists in Bangkok ($\beta_1 = -0.032, t = -0.894, p > .05$) ($\beta_2 = 0.068, t = 1.029, p > .05$), respectively.

Keywords: Domestic Tourism Desire, Tourists in Bangkok, Impact of COVID-19, Multiple regression analysis

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามภาครัฐได้มีการดำเนินมาตรการอย่างเข้มข้นในการทำให้สถานการณ์ดีขึ้น รวมถึงได้มีการกำหนดนโยบายเพื่อกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวเพื่อให้สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยได้กลับมามีอยู่สถานการณ์ที่ดีอีกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นโครงการ “เราเที่ยวด้วยกัน” ที่จะสนับสนุนส่วนลดค่าโรงแรมที่พัก ค่าอาหารและค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว และค่าเดินทางโดยเครื่องบิน รวมไปถึงการจัดทำโครงการยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย หรือที่เรียกว่า Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มนักท่องเที่ยวจากกรุงเทพมหานครที่มีมูลค่าการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวภายในประเทศสูงที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวภาคใต้และภาคเหนือตามลำดับ (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

การศึกษาของ Riestyaningrum, Ferdaos & Bayramov (2020) พบว่า ผลกระทบทั่วไปของสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ทัศนคติและความชอบ สุขอนามัยและความปลอดภัย ส่งผลต่อความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยว นอกจากนี้ Das & Tiwari (2020) ยังพบว่าทัศนคติและความชอบ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนบริบทของประเทศไทย Sawmong (2020) ความตั้งใจท่องเที่ยวในช่วงสถานการณ์ไวรัสโควิด 19 การตอบสนองขององค์กรต่อสถานการณ์ไวรัสโควิด 19 และการรับรู้การควบคุมสถานการณ์ไวรัสโควิด 19 ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไทย อย่างไรก็ตามจากการศึกษาที่ผ่านมาในประเทศยังไม่มีงานที่มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ทุกประเทศล้วนได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 โดยเฉพาะในมิติของการท่องเที่ยว ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ดังกล่าวกระตุ้นให้การท่องเที่ยวภายในประเทศที่มีโอกาสในการฟื้นตัวได้เร็ว และสามารถจัดการได้ในระยะเวลาอันสั้นจึงเป็นประเด็นที่มีความน่าสนใจ ประกอบกับการท่องเที่ยวภายในประเทศยังน่าจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงความปลอดภัยในการเดินทางจากเชื้อโรคได้มากกว่าการท่องเที่ยวต่างประเทศอีกด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทางผู้วิจัยจึงต้องการที่ศึกษาถึงปัจจัยด้านผลกระทบทั่วไปภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ทัศนคติและความชอบ ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อประโยชน์ในการเข้าใจพฤติกรรมการท่องเที่ยว และปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและผู้กำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวได้วางแผนกลยุทธ์เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศภายหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบทั่วไปภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ทัศนคติและความชอบ ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านผลกระทบทั่วไปภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ทัศนคติและความชอบ ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ที่มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ (domestic travel desire)

ความต้องการท่องเที่ยว คือ ปรากฏการณ์ทางความรู้สึกทั้งในเชิงชอบและไม่ชอบที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางตามความปรารถนาของตนเอง (Fedeli et al., 2022) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ส่งผลอย่างยิ่งต่อความต้องการในการท่องเที่ยว การรับรู้ความเสี่ยงในการเดินทาง รวมไปถึงความเสี่ยงในการเข้าไปกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การพักในโรงแรม การรับประทานอาหารตามแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ (Jiang et al., 2022) โดยมีผลการศึกษาพบว่า ความต้องการท่องเที่ยวพบว่าเป็นตัวแปรปรับระหว่างทัศนคติที่มีต่อวัคซีนโควิด 19 และความต้องการฉีดวัคซีน (Ekinci et al., 2022) จาก

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ส่งผลให้นักท่องเที่ยวบางส่วนมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อต้องเดินทางท่องเที่ยวไปต่างประเทศ ขณะที่นักท่องเที่ยวจะมีการรับรู้ถึงความเสี่ยงที่น้อยกว่าเมื่อเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ด้วยเหตุผลด้านความคุ้นเคยกับสถานที่และกฎเกณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยว (Chua et al., 2021)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ

1) ผลกระทบทั่วไปภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019

ผลกระทบทั่วไปภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หมายถึง ผลกระทบของสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ต่อการใช้ชีวิตและการทำงานในภาพรวม ซึ่งผลดังกล่าวยังส่งผลไปถึงความต้องการที่ลดลงในกลุ่มของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Bakar & Rosbi, 2020) นอกจากนี้ผลกระทบของโรคระบาดดังกล่าวยังขยายอิทธิพลไปสู่การใช้ชีวิตประจำและพฤติกรรมการท่องเที่ยวอีกด้วย (Riestyaningrum et al., 2020) จึงเป็นที่มาของ **สมมติฐานที่ 1:** ผลกระทบทั่วไปภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยว

2) ทักษะคติและความชอบ

ทัศนคติต่อพฤติกรรม คือ การประเมินของแต่ละบุคคลที่มีต่อภาพรวมของพฤติกรรม รวมไปถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากพฤติกรรมทั้งด้านบวกและด้านลบ กล่าวคือ หากบุคคลประเมินผลที่จะตามมาของพฤติกรรมที่จะกระทำเป็นด้านบวก บุคคลก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม ในทางกลับกันหากบุคคลประเมินผลที่ตามมาจากพฤติกรรมที่จะกระทำเป็นด้านลบ บุคคลก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติและความชอบมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าพักโรงแรมตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวเจนเนอเรชันซี (Sharifpour et al., 2014) รวมถึงบุคคลที่มีทัศนคติที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยวจะมีความต้องการที่จะท่องเที่ยวสูงตามไปด้วย จึงเป็นที่มาของ **สมมติฐานที่ 2:** ทัศนคติและความชอบมีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ

3) ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย

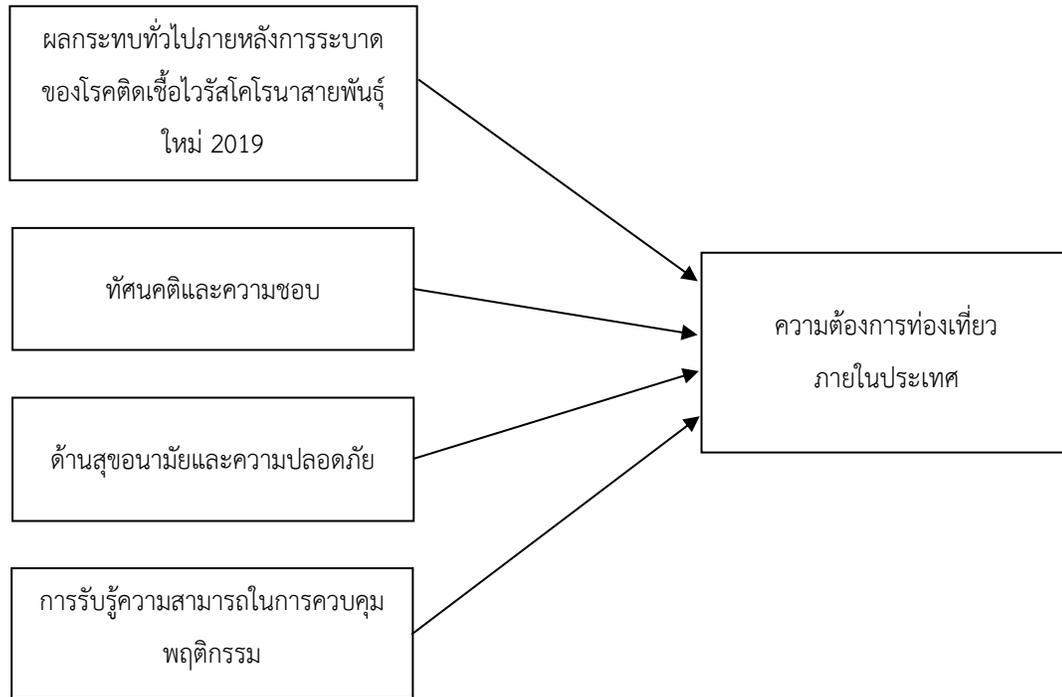
ปัจจัยด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยได้มีศึกษาว่ามีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อความต้องการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะใส่ใจเป็นพิเศษในเรื่องของสุขอนามัยและความปลอดภัยเป็นสิ่งพิจารณาในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวในลำดับต้น ๆ เช่น ความสะอาดของที่พัก ข้าวของเครื่องใช้ การฆ่าเชื้อ และการป้องกันเชื้อโรค เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 (Chua et al., 2021) สอดคล้องกับการศึกษาที่ระบุว่าสุขอนามัยและความปลอดภัยเป็นหนึ่งในสิ่งซึ่งวัดความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในกลุ่มของธุรกิจบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่มีการใช้สิ่งของและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตามแหล่งท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาในการท่องเที่ยว (Ma et al., 2022) จึงเป็นที่มาของ **สมมติฐานที่ 3:** สุขอนามัยและความปลอดภัยมีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ

4) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม คือความเชื่อในความสามารถในตนเองของแต่ละบุคคลที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมได้สำเร็จ (Yuriev et al., 2020) ข้อค้นพบจากการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในส่วนของความตั้งใจในการท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจริง (Chen et al., 2019) เช่นเดียวกับการศึกษาที่พบว่า การรับรู้ความสามารถในตนเองของนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผล

ต่อการศึกษาทำความเข้าใจพฤติกรรมทางท่องเที่ยวและการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยว (Jin et al., 2020) จึงเป็นที่มาของ**สมมติฐานที่ 4: การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ**

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักท่องเที่ยวที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 5,588,222 คน (กองยุทธศาสตร์บริหารจัดการ, 2563) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้สูตร Taro Yamane ที่ระดับช่วงความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยแบ่งตามเขตที่อาศัยอยู่ของนักท่องเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร แล้วจึงใช้เทคนิควิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างครบตามที่กำหนด

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อความ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ ได้แก่ ผลกระทบทั่วไปภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ประกอบด้วยข้อความ 4 ข้อ ด้านทัศนคติและความชอบ ประกอบด้วยข้อความ 9 ข้อ ด้าน

สุขอนามัยและความปลอดภัย ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการท่องเที่ยวในประเทศ ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผลจากการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาพบว่ามีความอยู่ระหว่าง 0.67-1 ในทุกข้อคำถาม ซึ่งผ่านเกณฑ์ค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ .05 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) ค่าความเที่ยง (Reliability) รายตัวแปร พบว่าตัวแปรที่ใช้การศึกษามีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.711 – 0.916 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และค่าเฉลี่ยความผันแปรที่สกัดได้ (Average Variance Extracted: AVE) มากกว่า 0.4 แสดงให้เห็นโมเดลการวัดผ่านคุณภาพด้านความตรงเชิงคู่ ขณะที่ความเชื่อมั่นขององค์ประกอบ (Composite Reliability: CR) มีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Hair et al., 2010) แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ผ่านคุณภาพใช้กับตัวอย่างจริงในการเก็บข้อมูล ซึ่งผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณภาพเครื่องมือวิจัยด้านค่าความเที่ยงของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร/ข้อคำถาม	α	AVE	CR
ผลกระทบทั่วไปภายหลังของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (General impact)			
1. COVID-19 ส่งผลกระทบอย่างมากต่อชีวิตและการทำงานของฉันอย่างมาก	0.711	0.478	0.789
2. COVID-19 ส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นของฉันที่มีต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน			
3. แผนการท่องเที่ยวของฉันถูกยกเลิกทั้งหมดจากสถานการณ์ COVID-19			
4. กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อความบันเทิงของฉันถูกยกเลิกทั้งหมดจากสถานการณ์ COVID-19			
ด้านทัศนคติและความชอบ (Attitude and preference)			
ภายหลังจากการแพร่ระบาดของ COVID-19.....			
1. ฉันเชื่อว่าการท่องเที่ยวต่างประเทศเป็นเรื่องที่ไม่ปลอดภัย	0.840	0.463	0.885
2. ฉันวางแผนการท่องเที่ยวลดลงอย่างมากในช่วง 1 ปี			
3. ฉันจะหลีกเลี่ยงการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงที่มีคนเยอะ ๆ			
4. ฉันต้องการที่จะมีกิจกรรมกลางแจ้ง หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์			
5. ฉันจะลดระยะเวลาในการท่องเที่ยว			
6. ฉันจะเลือกเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวที่ไม่มีการแพร่ระบาดของ COVID-19			
7. ฉันเลือกที่จะท่องเที่ยวบริเวณชานเมือง หรือแหล่งท่องเที่ยวที่ระยะทางใกล้ ๆ			
8. ฉันจะลดหรือหลีกเลี่ยงการท่องเที่ยวในลักษณะเป็นกลุ่ม			
9. ฉันเลือกที่จะท่องเที่ยวกับบุคคลในครอบครัว หรือญาติ			
ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย (Hygiene and safety)			
ภายหลังจากการแพร่ระบาดของ COVID-19.....			
1. ฉันเลือกที่จะไม่บริโภคอาหารที่ทำมาจากเนื้อสัตว์ป่า	0.916	0.544	0.914

ตัวแปร/ข้อความ	α	AVE	CR
2. ฉันคำนึงเรื่องสุขอนามัยและความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว			
3. ฉันคำนึงเรื่องสุขอนามัยและความปลอดภัยของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ			
4. ฉันคำนึงเรื่องสุขอนามัยและความปลอดภัยของการคมนาคม			
5. ฉันคำนึงเรื่องสุขอนามัยและความปลอดภัยของการท่องเที่ยวแบบกลุ่ม (tour group)			
6. ฉันเลือกที่จะพักในที่พักหรือโรงแรมที่มีมาตรฐานสูง			
7. ฉันคำนึงเรื่องสุขอนามัยและความปลอดภัยของการพักในโรงแรม			
8. ฉันเลือกที่จะแยกรับประทานอาหาร หากต้องเดินทางไปกับคณะท่องเที่ยว			
9. ฉันคำนึงเรื่องสุขอนามัยและความปลอดภัยของข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน			
ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control)			
ภายหลังจากการแพร่ระบาดของ COVID-19.....			
1. ฉันมีความสามารถที่จะเดินทางท่องเที่ยว	0.802	0.507	0.801
2. ฉันมีความมั่นใจว่า หากฉันต้องการท่องเที่ยว ฉันจะสามารถท่องเที่ยวได้			
3. ฉันมีงบประมาณเพียงพอสำหรับการท่องเที่ยว			
4. ฉันมีเวลาเพียงพอสำหรับการท่องเที่ยว			
ความต้องการท่องเที่ยว (Desire to travel)			
ภายหลังจากการแพร่ระบาดของ COVID-19.....			
1. ฉันต้องการที่จะท่องเที่ยวในประเทศ	0.806	0.506	0.828
2. ฉันมีความหวังที่จะได้ท่องเที่ยวในประเทศไทย			
3. ฉันกระตือรือร้นที่จะหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยสำหรับการท่องเที่ยว			
4. ฉันมีการเตรียมงบประมาณและวันเวลาสำหรับการท่องเที่ยวในประเทศ			

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 206 คน ร้อยละ 51.50 และเป็นเพศชาย จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 ด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 20 - 29 ปี จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 40 - 49 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.75 อายุ 30 - 39 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 และอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.75 ด้านระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 72.75

รองลงมา คือ จบการศึกษาระดับมัธยมหรือเทียบเท่า จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 และจบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.25 ด้านสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 347 คน คิดเป็นร้อยละ 86.75 รองลงมา คือ สถานภาพสมรส จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 และสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75

ตอนที่ 2 ผลกระทบทั่วไปภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ทักษะคิดและความชอบ ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและระดับคะแนนของผลกระทบทั่วไปภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ทักษะคิดและความชอบ ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	\bar{X}	SD	แปลผล
ผลกระทบทั่วไป (IMP)	4.17	0.65	มาก
ทักษะคิดและความชอบ (ATT)	4.39	0.55	มาก
ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย (HYG)	4.32	0.61	มาก
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC)	4.24	0.65	มาก
ความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ (DIS)	4.39	0.62	มาก

ผลการวิเคราะห์คะแนนตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวได้รับผลกระทบทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) มีทักษะคิดและความชอบต่อการท่องเที่ยวภายหลังการระบาดของ COVID-19 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) ให้ความสำคัญกับด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมด้านการท่องเที่ยวภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และมีความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ค่า Tolerance และค่า Durbin-Watson

ตัวแปร	IMP	ATT	HYG	PBC	DIS	VIF	Tolerance	Durbin-Watson
IMP	1.00	0.75**	0.70**	0.68**	0.61**	2.31	0.43	1.80
ATT		1.00	0.88**	0.85**	0.79**	5.70	0.18	
HYG			1.00	0.88**	0.87**	6.18	0.16	
PBC				1.00	0.82**	4.88	0.21	
DIS					1.00			

** ระดับนัยสำคัญ $p < 0.01$

จากตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบข้อตกลงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของตัวแปรว่าก่อนการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ได้แก่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อพิจารณาความเป็นอิสระต่อกัน (Multicollinearity) ด้วยการทดสอบสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.61-0.88 ซึ่งไม่เกิน 0.90 ในส่วนของค่า VIF (Variance Inflation Factors) พบว่า มีค่าระหว่าง 2.31 – 6.18 ซึ่งไม่เกิน 10 ในส่วนของค่า Tolerance พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.16 - 0.43 ซึ่งไม่เกิน 1.0 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่า Durbin-Watson พบว่ามีค่า 1.80 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 1.5-2.5 ด้วยเหตุนี้เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระไม่มีภาวะเชิงเส้นร่วม (Multicollinearity) รวมถึงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม พบว่าทุกตัวแปรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.21 ทุกคู่ความสัมพันธ์ สรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม

ตารางที่ 4 การทดสอบสมมติฐานสัมประสิทธิ์ถดถอยกับความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร หลังวิกฤติการณ์โควิด 19

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ	ความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ		t	p-value
	สัมประสิทธิ์ถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่	0.529	0.123	4.320	0.000**
ผลกระทบทั่วไป	-0.032	0.035	-0.894	0.372
ทัศนคติและความชอบ	0.068	0.066	1.029	0.304
ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย	0.631	0.061	10.311	0.000**
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	0.229	0.051	4.456	0.000**

F = 321.423, p = 0.000, R² = 0.765, Adj R² = 0.763

**p-value <.01

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยด้านผลกระทบทั่วไปไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร ($\beta_1 = -0.032$, $t = -0.894$, $p > .05$) ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ 1 ผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Bakar & Rosbi (2020) และ Riestyaningrum et al. (2020) ที่ระบุว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 มีผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันและพฤติกรรมการท่องเที่ยว ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะการศึกษาครั้งนี้เน้นการศึกษาเฉพาะการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวภายในประเทศ จึงทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกความปลอดภัยจากโรคระบาดได้ไม่สูงเท่ากับการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ สอดคล้องกับการศึกษาของ บริสุทธิ แสนคำ (2564) ที่พบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด 19 จะเน้นรูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ

ปัจจัยด้านทัศนคติและความชอบก็ไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร ($\beta_2 = 0.068$, $t = 1.029$, $p > .05$) ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ 2 ผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Sharifpour et al. (2014) ที่พบว่าทัศนคติและความชอบมีอิทธิพลต่อการเลือกที่เข้าพักโรงแรมตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของ

นักท่องเที่ยวเจเนอเรชันซี ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะการศึกษาครั้งนี้เน้นการศึกษาเฉพาะการท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอาจจะมีการรับรู้ถึงมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เกี่ยวกับโควิด 19 ที่ดีและครอบคลุม สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Assaf & Scuderi (2020) ที่ระบุว่า บทบาทของผู้กำหนดนโยบายควรที่จะให้ความสำคัญกับการจัดการกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ซึ่งช่วยบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อการท่องเที่ยวจากความกลัวของนักท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ทัศนคติและความชอบของนักท่องเที่ยวในช่วงการแพร่ระบาดของโรค จึงไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยมีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร ($\beta_3 = 0.631, t = 10.311, p < .01$) ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ 3 ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID 19 ส่งผลให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับความสะอาดเป็นสำคัญ ทั้งในส่วนของความสะอาดของข้าวของเครื่องใช้ การเดินทางขนส่ง และตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ประกอบกับตามส่วนของการขนส่ง ที่พัก และแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้มาตรการที่เกี่ยวกับการป้องกันเชื้อโรคมมากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวยังเกิดความตระหนักในความสำคัญของสุขอนามัยและความปลอดภัยมากขึ้น การศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Chua et al. (2021) และ Ma et al. (2022) ที่ระบุว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับสุขอนามัยและความปลอดภัยจากเชื้อโรคของแหล่งท่องเที่ยวเป็นลำดับแรกของการพิจารณาตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยว

ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร ($\beta_4 = 0.229, t = 4.456, p < .01$) ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ 4 ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมจะมีผลต่อการตัดสินใจวางแผนและการเลือกจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว อีกทั้งการรับรู้ดังกล่าวยังช่วยสร้างความมั่นใจที่จะออกแบบการเดินทางได้ตามที่ต้องการ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Chen et al. (2019) และ Jin et al. (2020) ที่ระบุว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีผลต่อพฤติกรรมและความตั้งใจ รวมไปถึงการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย

การนำไปใช้ประโยชน์

ประโยชน์เชิงทฤษฎี

นักวิชาการสามารถทำความเข้าใจกับพฤติกรรมและความชอบของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปภายใต้ผลกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 อีกทั้งยังสามารถระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศหลังการแพร่ระบาดของ COVID-19 อีกด้วย รวมไปถึงสามารถใช้ผลวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องชี้วัดการจัดการเชิงนโยบายของภาครัฐต่อความน่าเชื่อถือด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลต่อความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังสามารถนำข้อค้นพบที่ได้ไปพัฒนาเกณฑ์ชี้วัดแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมในช่วงเวลาหลังการแพร่ระบาดของโรคระบาดได้อีกด้วย

ประโยชน์เชิงบริหารจัดการ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ สามารถนำไปสร้างความมั่นใจในการกระตุ้นภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวทั้งในส่วนของการจัดเตรียมมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคระบาด ความพร้อมด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงการสร้างการรับรู้ต่าง ๆ ที่ดังกล่าวไปในรูปแบบของสื่อออนไลน์เพื่อให้

สอดคล้องกับช่องทางการรับรู้ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะในกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศนักท่องเที่ยวได้เกิดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมในการท่องเที่ยวภายในประเทศของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้

สรุป

1. นักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานครได้รับผลกระทบทั่วไปภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 มีทัศนคติและความชอบต่อการท่องเที่ยวภายหลังการระบาดของ COVID-19 มีความสำคัญกับด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมด้านการท่องเที่ยวภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และมีความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศ ทุกตัวแปรอยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย และปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ปัจจัยด้านผลกระทบทั่วไป และทัศนคติและความชอบไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานครตามลำดับ

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เก็บข้อมูลเฉพาะนักท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งอาจจะยังไม่สามารถนำข้อค้นพบไปขยายผลภาพรวมของนักท่องเที่ยวทั่วประเทศได้ ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปอาจทำการศึกษาในกลุ่มนักท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น นักท่องเที่ยวศึกษาระดับสูงทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวศึกษาระดับสูงในตลาดต่างประเทศ และนักท่องเที่ยวศึกษาระดับสูงชาวไทย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษารูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยวข้ามประเทศ ทั้งในกลุ่มของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวในประเทศไทย และในกลุ่มของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปต่างประเทศ เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ในปัจจุบัน นานาประเทศไปปรับรูปแบบของมาตรฐานที่มีต่อโรคให้มีลักษณะผ่อนคลายมากขึ้นตามลำดับ จึงน่าจะส่งผลให้เกิดรูปแบบของการท่องเที่ยวข้ามประเทศเพิ่มสูงสุด

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากวิทยาลัยดุสิตธานี

รายการอ้างอิง

- กองยุทธศาสตร์บริหารจัดการ. (2563). *สถิติกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2563*. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล.
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร:บริษัท เอ็กเซลเลนซ์ บิซิเนส แมเนจเม้นท์ จำกัด.
- บริสุทธิ แสนคำ. (2564). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด 19. *วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ*, 4(1), 160-167.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Assaf, A., & Scuderi, R. (2020). COVID-19 and the recovery of the tourism industry. *Tourism Economics*, 26(5), 731-733.
- Bakar, N. A., & Rosbi, S. (2020). Effect of Coronavirus disease (COVID-19) to tourism industry. *International Journal of Advanced Engineering Research and Science*, 7(4), 189-193.
- Chen, W., Cao, C., Fang, X., & Kang, Z. (2019). Expanding the theory of planned behaviour to reveal urban residents' pro-environment travel behaviour. *Atmosphere*, 10(8), 467.
- Chua, B. L., Al-Ansi, A., Lee, M. J., & Han, H. (2021). Impact of health risk perception on avoidance of international travel in the wake of a pandemic. *Current Issues in Tourism*, 24(7), 985-1002.
- Das, S. S., & Tiwari, A. K. (2021). Understanding international and domestic travel intention of Indian travelers during COVID-19 using a Bayesian approach. *Tourism Recreation Research*, 46(2), 228-244.
- Ekinci, Y., Gursoy, D., Can, A. S., & Williams, N. L. (2022). Does travel desire influence COVID-19 vaccination intentions?. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 31(4), 413-430.
- Fedeli, G., Nguyen, T. H. H., Williams, N. L., Del Chiappa, G., & Wassler, P. (2022). Travel desire over intention in pandemic times. *Annals of Tourism Research Empirical Insights*, 3(2), 1-4.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. and Anderson, R.E. (2010) *Multivariate Data Analysis*. 7th Edition, Pearson, New York.
- Jiang, X., Qin, J., Gao, J., & Gossage, M. G. (2022). How Tourists' Perception Affects Travel Intention: Mechanism Pathways and Boundary Conditions. *Frontiers in psychology*, 1-16.
- Jin, M. L., Choi, Y., Lee, C. K., & Ahmad, M. S. (2020). Effects of place attachment and image on revisit intention in an ecotourism destination: Using an extended model of goal-directed behavior. *Sustainability*, 12(18), 1-16.
- Ma, G., Ding, Y., & Ma, J. (2022). The impact of airport physical environment on perceived safety and domestic travel intention of Chinese passengers during the COVID-19 pandemic: The mediating role of passenger satisfaction. *Sustainability*, 14(9), 1-18.
- Riestyaningrum, F., Ferdaos, E., & Bayramov, B. (2020). Customer behavior impacts international tourist's travel intention due to Covid-19. *Journal of Sustainable Tourism and Entrepreneurship*, 1(3), 231-243.

Sawmong, S. (2020). Effects of Travel Intention, Organizational Response, and Perception of Control Due to COVID-19 on Thai Tourists' Behavior. *International Journal of Early Childhood Special Education (INT-JECSE)*, 29(5), 1739-1748.

Sharifpour, M., Walters, G., Ritchie, B. W., & Winter, C. (2014). Investigating the role of prior knowledge in tourist decision making: A structural equation model of risk perceptions and information search. *Journal of Travel Research*, 53(3), 307-322.

Yuriev, A., Boiral, O. and Guillaumie, L. (2020), "Evaluating determinants of employees' pro-environmental behavioral intentions", *International Journal of Manpower*, Vol. 41 No. 7, pp. 1005-1019.